

Карпенко Роман Валерійович,
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

РОЛЬ ОРГАНІВ НОТАРІАТУ В ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ ТА ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

1. Правова засада діяльності нотаріуса в контексті протидії корупції: забезпечення законності та довіри. Основна мета нотаріальної діяльності – підтвердження юридичної достовірності документів та угод. Це знижує ризик фальсифікації документів, що часто використовується корупційними схемами. Транспарентність та відкритість: нотаріуси працюють у відкритому режимі, що забезпечує доступ до інформації про юридичні угоди та транзакції, що сприяє прозорості бізнес-процесів [1].

2. Професійна етика та стандарти діяльності нотаріуса як бар'єр перед тіньовою економікою: зобов'язання дотримуватися норм законодавства. Нотаріуси повинні строго дотримуватися вимог законодавства, що запобігає легалізації доходів від злочинної діяльності. Контроль за джерелами фінансування: при укладанні нотаріальних угод нотаріуси здійснюють перевірку джерел фінансування, що допомагає виявляти та припиняти транзакції з нелегальними доходами. Відмова від підтримки сумнівних операцій: нотаріуси мають право відмовити в участі у нотаріальній діяльності, якщо вони підозрюють, що угода може бути пов'язана зі злочинною діяльністю або корупцією [2].

3. Освіта та навчання як ключовий елемент в роботі нотаріату проти корупції та тіньової економіки. Підвищення професійної кваліфікації: нотаріуси постійно підвищують свою кваліфікацію, що дозволяє їм краще розуміти ризики корупції та тіньової економіки і ефективно протидіяти їм. Інформаційна кампанія для громадськості: нотаріальні органи активно співпрацюють з громадськістю, проводячи інформаційні кампанії про ризики корупції та методи їх запобігання. Співпраця з іншими державними органами: нотаріуси активно співпрацюють з правоохоронними органами, поділяючи інформацію про підозрілі та сумнівні угоди, що сприяє більш ефективному контролю над корупційними схемами [3].

4. Значення юридичної відповідальності нотаріусів. Суворая відповідальність за помилки: нотаріуси несуть відповідальність за свою діяльність перед законом. Помилки або зловживання з їх боку можуть призвести до серйозних правових наслідків. Аудит та перевірка діяльності:

регулярні аудити нотаріальної діяльності сприяють виявленню недоліків та запобіганню корупційним схемам [4].

5. Технологічні інновації в нотаріаті як інструмент протидії корупції. Електронні системи верифікації: використання цифрових технологій дозволяє нотаріусам швидко та ефективно перевіряти автентичність документів та підписів. Блокчейн-технології для транспарентності: впровадження блокчейну може забезпечити надійний захист від фальсифікації документів та забезпечити неперебірність даних.

6. Міжнародне співробітництво та обмін досвідом: співпраця з міжнародними організаціями. Нотаріуси активно співпрацюють з міжнародними органами для обміну досвідом та найкращими практиками у протидії корупції. Гармонізація законодавства: розвиток спільних стандартів та норм для нотаріальної діяльності між країнами може сприяти ефективнішій протидії корупції на міжнародному рівні.

7. Взаємодія з громадськістю та активна роль у формуванні правосвідомості. Інформаційні кампанії для громадян: проведення освітніх заходів та кампаній для підвищення рівня правосвідомості серед населення. Участь у громадських обговореннях: нотаріуси беруть активну участь у громадських обговореннях щодо реформування законодавства та поліпшення нотаріальної практики. Органи нотаріату відіграють головну роль у протидії корупції та тіньової економіки не лише через свою професійну діяльність, але й завдяки використанню технологічних інновацій, міжнародному співробітництву, а також активній взаємодії з громадськістю. Ці аспекти спільно формують систему, що гарантує прозорість, законність та відкритість у бізнес-процесах, знижуючи ризики корупційних та нелегальних дій в економіці.

Перелік використаних джерел:

1. Правоохоронні органи на захисті економічної безпеки України: адміністративно-правовий аспект : монографія / Ю. В. Гаруст, В. І. Мельник. Суми : ВПП «Мрія», 2019. 256 с.

2. Гемер А. С. Соціально-правові засади виникнення корупції: світовий досвід та вітчизняна практика : кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» : спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» / А. С. Гемер ; ЧНУ ім. Петра Могили. Миколаїв, 2023. 105 с.

3. Мельник С. І. Фінансова розвідка в Україні: сутність та основні суб'єкти забезпечення. *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави*. 2022. С. 151-154.

4. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні [Текст] : метод. рек. / [С. С. Чернявський, О. Є. Користін, В. А. Некрасов та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.